

Αγαπητοί γονείς,

Το βιβλίο αυτό της σειράς «Εξασκούμε στη Γλώσσα» ακολουθεί **μάθημα μάθημα** το σχολικό βιβλίο της Γ΄ Δημοτικού και έχει σκοπό να βοηθήσει τους μαθητές να κατανοήσουν πλήρως την ύλη της Γλώσσας της Γ΄ Δημοτικού με τρόπο ευχάριστο και διασκεδαστικό.

Μέσα από σταυρόλεξα, κρυπτόλεξα, εικονοσταυρόλεξα, ακροστικίδες και μεσοστικίδες οι μαθητές:

- ελέγχουν τις γνώσεις τους στην **ορθογραφία**
- εξασκούν και αφομοιώνουν τις γνώσεις τους στη **γραμματική** (ρήματα, ουσιαστικά, επίθετα κ.ά.)
- εμπλουτίζουν το **λεξιλόγιό** τους (οικογένειες λέξεων, συνώνυμα, αντίθετα κ.ά.).

Αυτή ακριβώς είναι και η διαφορετικότητα των βιβλίων της σειράς αυτής. Η εξάσκηση στο μάθημα της Γλώσσας δε γίνεται με συνηθισμένες ασκήσεις που κουράζουν τους μαθητές και τους υποβάλλουν σε ατελείωτο γράψιμο, αλλά μέσα από δημιουργικές δραστηριότητες που καθιστούν ευχάριστη τη διαδικασία της μάθησης.

Οι λύσεις όλων των δραστηριοτήτων δίνονται στο τέλος του βιβλίου.

Νίκη Σάκκου

- Θαλασσινό σχολείο
- Επιστροφή στα θρανία!
- Το σχολείο ταξιδεύει στον χρόνο
- Δημοτικό Σχολείο Τρικάλων Ημαθίας
- Δεν είναι τρελοί οι δίδυμοι!
- Ένα αστείο περιστατικό

Η μεσοστιχίδα των... συνωνύμων

✓ Συμπλήρωσε τη μεσοστιχίδα του σχολείου.

1. _ σ _ _ _ _ _

2. x _ _ _ _ _

3. _ ο _ γ _ _

4. π _ λ _ _ _ _ _

5. _ x ε _ _ _ _

6. _ ρ _ ί _ _ _

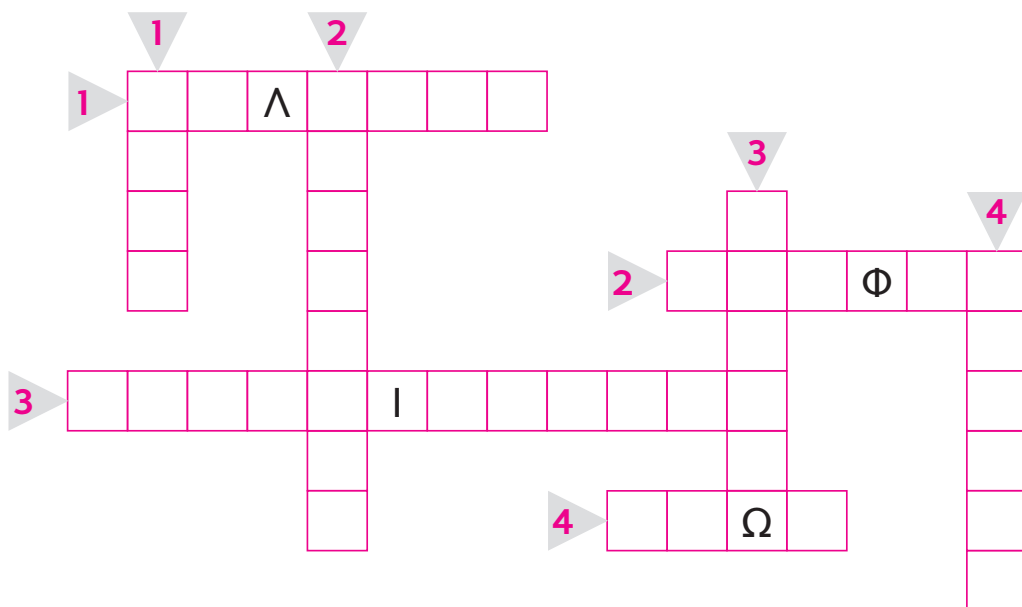
7. _ _ _ _ ν ο _

1. Συνώνυμο της λέξης λευκός.
2. Συνώνυμο της λέξης έτος.
3. Συνώνυμο της λέξης γρήγορος.
4. Συνώνυμο της λέξης θεόρατος.
5. Συνώνυμο της λέξης περίπου.
6. Συνώνυμο της λέξης ξεκινώ.
7. Συνώνυμο της λέξης ανάσα.

Συνώνυμα λέγονται οι λέξεις που έχουν περίπου την ίδια σημασία.

π.χ. αέρας – άνεμος
τάξη – αίθουσα

Το σταυρόλεξο των... αντιθέτων

Οριζόντια

1. Το αντίθετο της λέξης *ειρήνη*.
2. Το αντίθετο της λέξης *φανερός*.
3. Το αντίθετο της λέξης *δυστυχισμένος*.
4. Το αντίθετο της λέξης *βράδυ*.

Κάθετα

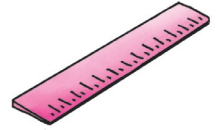
1. Το αντίθετο της λέξης *λίγο*.
2. Το αντίθετο της λέξης *αποτυχία*.
3. Το αντίθετο της λέξης *χάνω*.
4. Το αντίθετο της λέξης *συχνά*.

Αντίθετα λέγονται οι λέξεις που έχουν ακριβώς αντίθετη σημασία μεταξύ τους.

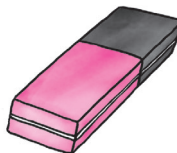
π.χ. *μακριά* ≠ *κοντά*
καινούριος ≠ *παλιός*

Το κρυπόλεξο του... σχολείου

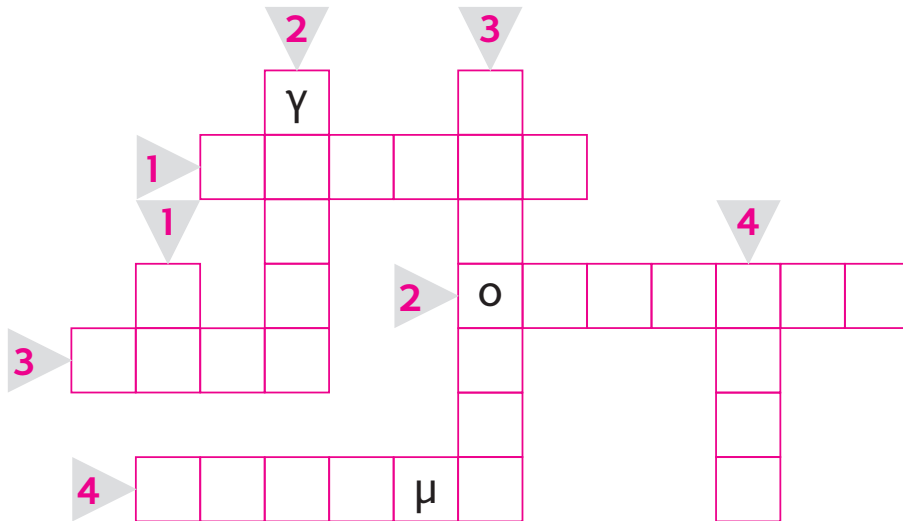
✓ Βρες μέσα στο κρυπόλεξο τα παρακάτω πράγματα, που έχουν σχέση με το σχολείο.

Ω	Μ	Η	Α	Ψ	Α	Δ	Μ	Χ	Α	Ρ	Α	Κ	Α	Σ
Σ	Φ	Μ	Ν	Π	Τ	Α	Ζ	Π	Ψ	Β	Δ	Γ	Λ	Φ
Χ	Α	Μ	Φ	Δ	Α	Μ	Ο	Λ	Υ	Β	Ι	Φ	Μ	Σ
Α	Σ	Υ	Θ	Ε	Β	Ω	Μ	Φ	Ε	Ι	Α	Α	Γ	Α
Γ	Τ	Σ	Α	Ν	Τ	Α	Α	Α	Α	Β	Α	Α	Ο	Π
Α	Β	Ε	Α	Τ	Α	Σ	Α	Α	Σ	Λ	Κ	Λ	Μ	Θ
Ζ	Α	Ε	Σ	Τ	Ε	Τ	Ρ	Α	Δ	Ι	Ο	Α	Α	Ε
Η	Τ	Π	Σ	Α	Ι	Σ	Σ	Ρ	Α	Ο	Α	Α	Α	Α
Α	Δ	Α	Σ	Α	Ψ	Α	Δ	Ι	Α	Ξ	Α	Β	Ι	Ο
Δ	Α	Σ	Υ	Ν	Δ	Ε	Τ	Η	Ρ	Α	Σ	Α	Υ	Υ

Γλωσσικό Σταυρόλεξο

Οριζόντια

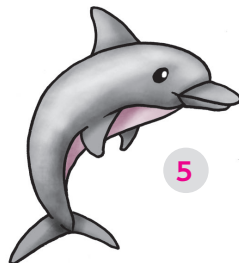
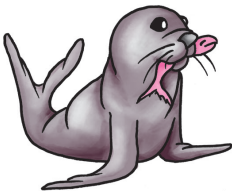
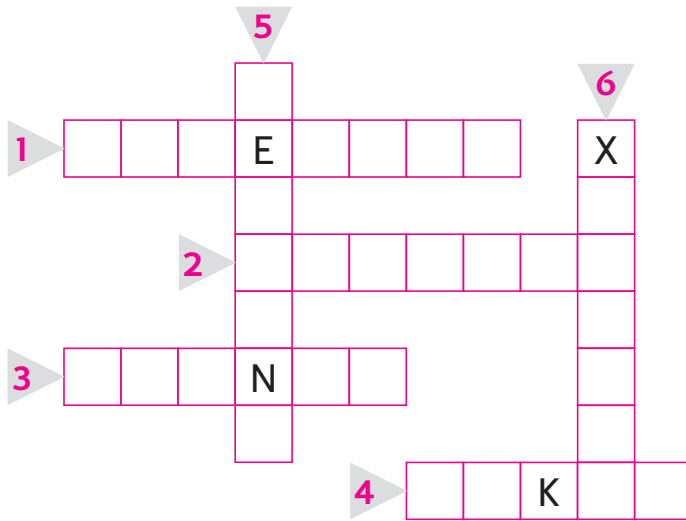
1. Η λέξη *βιβλίο* στον πληθυντικό αριθμό.
2. Ο ουρανός, του...
3. Η λέξη *νησιά* στον ενικό αριθμό.
4. Ουσιαστικό που ανήκει στην ίδια οικογένεια με τις λέξεις *μαθαίνω* και *μαθητής*.

Κάθετα

1. Άρθρο που μπαίνει μπροστά από τη λέξη *θάλασσα*.
2. Ερωτηματική λέξη.
3. Συνώνυμο της λέξης *τάξη*.
4. Το αντίθετο της λέξης *παλιός*.

Εικονοσταυρόλεξο

✓ Γράψε ό,τι δείχνουν οι εικόνες και λύσε το εικονοσταυρόλεξο των θαλάσσιων ζώων.

Η ακροστιχίδα του... δασκάλου

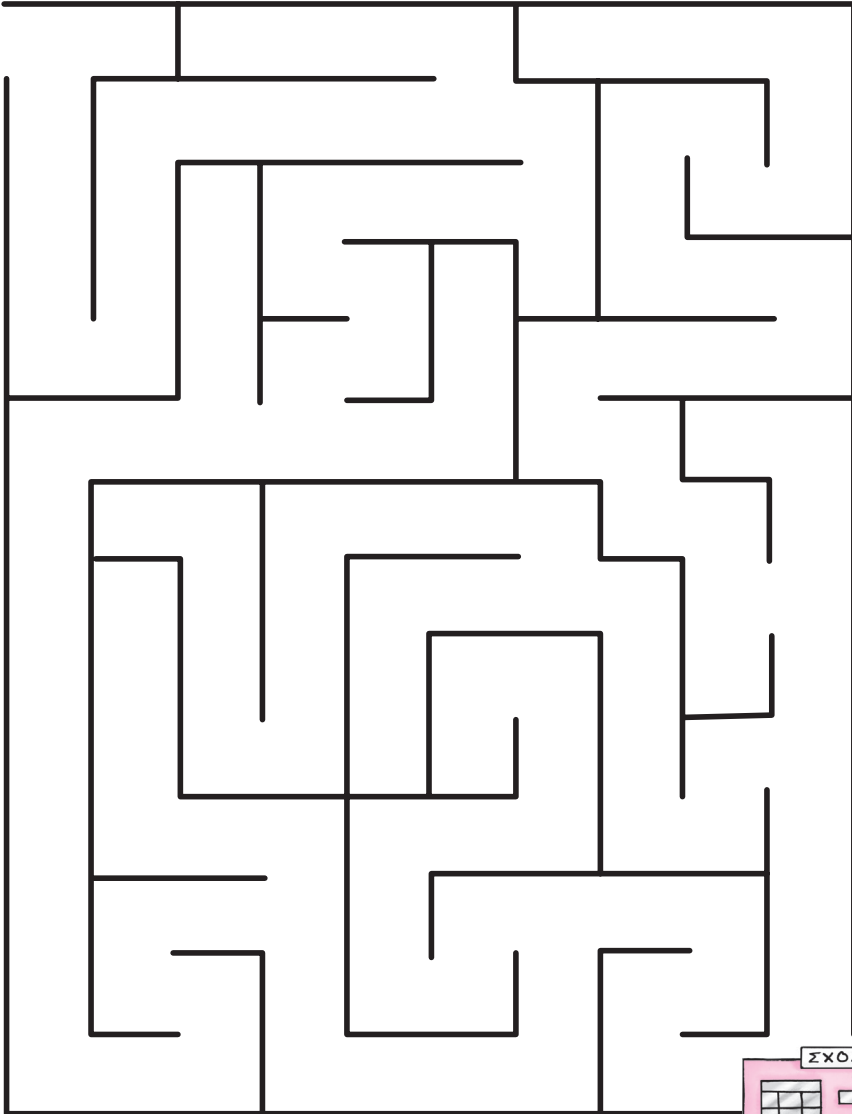
✓ Συμπλήρωσε την ακροστιχίδα του δασκάλου.

1. **Δ** _ _ _ _ _ **Π** _ _ _
2. **Α** _ _ _ _
3. **Σ** _ _ _ _ _ **Β** _ _ _ _ _
4. **Κ** _ _ _ _ _
5. **Α** _ **Θ** _ _ _ _ _
6. **Λ** _ _ _ _ _
7. **Ο** _ _ _ _ _ **Φ** _ _ _
8. **Σ** _ _ _ _

1. Τις περιμένουν οι μαθητές το καλοκαίρι όταν τελειώσει το σχολείο.
2. Μέρος του σχολείου όπου βρίσκονται οι μαθητές την ώρα του διαλείμματος.
3. Ο μήνας που ανοίγουν τα σχολεία.
4. Χώρος του σχολείου όπου πωλούνται τρόφιμα και ποτά.
5. Συνώνυμο της λέξης *τάξη*.
6. Βιβλίο με λέξεις συγκεντρωμένες με αλφαβητική σειρά.
7. Η Ζωή κάνει πολλά λάθη όταν γράφει. Δεν είναι καθόλου καλή στην...
8. Έτσι λεγόταν παλιά η σχολική τσάντα.

Ώρα για σχολείο!

✓ Βοήθησε τον Ορέστη να βρει τον σωστό δρόμο για το σχολείο.

Η εκπαίδευση στην αρχαία Ελλάδα

✓ Συμπλήρωσε τα γράμματα που λείπουν και βάλε τόνο όπου χρειάζεται.

Στην αρχαία Ελλάδα μόνο τα αγόρ—α πήγ—ναν στο σχολείο. Τα κορίτσ—α έμεναν στο σπίτι και ασχολούνταν με το νοικοκ—ριό του σπιτιού. Άλλω—στε, ο προορισμός των κοριτσ—ών ήταν ο γάμος. Τα αγόρ—α πήγ—ναν στο σχολείο σε ηλ—κία εφτά χρόνων και μάθ—ναν ανάγν—ση, γραφή, αριθμ—τική και μουσ—κή (αυλό ή λ—ρα). Επίσης, μάθ—ναν απέξω αποσπάσματα από τα έργα μεγάλων ποι—τών, κυρίως από τα έπη του Ομήρου. Αυτό γινόταν γιατί οι αρχαίοι Έλλ—νες πίστευαν πως, αν τα παιδιά μάθ—ναν τα κατορθ—ματα των ηρώων του παρελθόντος, θα γίνονταν κι αυτά γενναία όταν μεγάλωναν.

Στην αρχαία Αθήνα τα παιδιά των πλουσίων πήγ—ναν στο σχολείο παρέα με τον παιδαγ—γό, έναν έμπ—στο δούλο που καθήκον του ήταν να συνοδεύει παντού τα παιδιά, ακόμη και στα γ—μναστήρια όπου γ—μνάζονταν. Στην αρχαία Σπάρτη τα αγόρ—α περνούσαν τις περισσότερες ώρες γ—μνάζοντας το σώμα τους ή μαθ—νοντας πολεμ—κές τέχνες, ενώ και τα κορίτσ—α σκληραγ—γούνταν.

- Αγαπητό μου ημερολόγιο
- Η φίλη μας η Αργυρώ
- Τα παιδικά μου παιχνίδια
- Στη νέα μας γειτονιά

Η μεσοστιχίδα των... αντιθέτων

✓ Συμπλήρωσε τη μεσοστιχίδα της γειτονιάς.

1. — **Υ** — — — —

2. — **Ε** — — — —

3. **Μ** — — — — **Ι** —

4. — — — — **Τ** —

5. **Ν** — **Ο** —

6. — — — — **Ν** — **Μ** — —

7. — — — — — — **Ι** — —

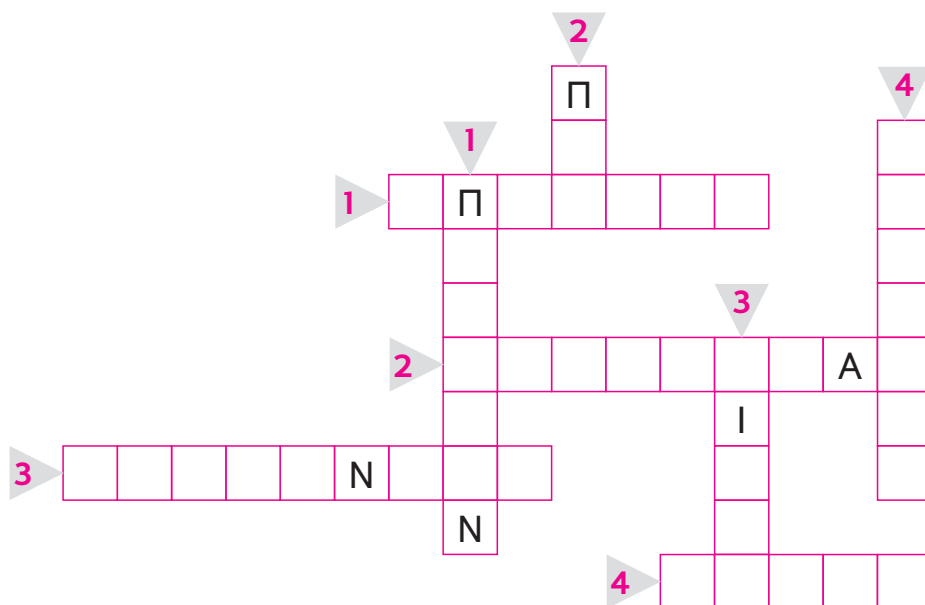
8. — — — — — — **Α** — — **Ι**

Αντίθετα λέγονται οι λέξεις που έχουν ακριβώς αντίθετη σημασία μεταξύ τους.
π.χ. αριστερά ≠ δεξιά
φωτεινός ≠ σκοτεινός

1. Το αντίθετο της λέξης *μπαίνω*.
2. Το αντίθετο της λέξης *κλαίω*.
3. Το αντίθετο της λέξης *κοντά*.
4. Το αντίθετο της λέξης *λάθος*.

5. Το αντίθετο της λέξης *παλιός*.
6. Το αντίθετο της λέξης *δυνατός*.
7. Το αντίθετο της λέξης *εσωτερικό*.
8. Το αντίθετο της λέξης *φως*.

Γλωσσικό Σταυρόλεξο

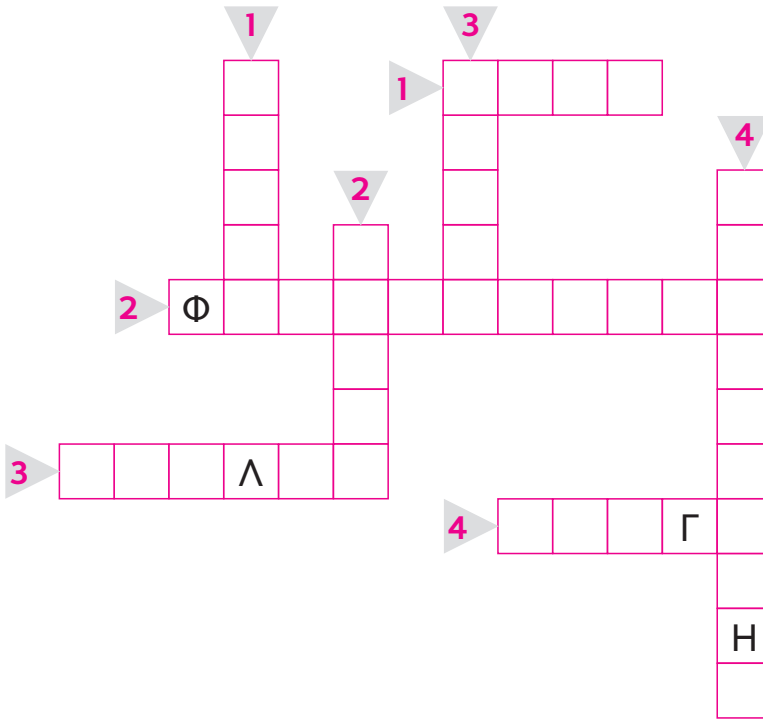
Οριζόντια

1. Το αντίθετο της λέξης *παρουσία*.
2. Εγώ ζαλίζομαι, εσύ...
3. Ρήμα που ανήκει στην ίδια οικογένεια με τη λέξη *γειτονιά*.
4. Το ουσιαστικό *φίλη* στη γενική του ενικού αριθμού.

Κάθετα

1. Εσείς παίζετε, αυτοί...
2. Ερωτηματική λέξη.
3. Εγώ είμαι, εσύ είσαι, αυτός...
4. Τα θρανία, των...

Το σταυρόλεξο των... συνωνύμων

Οριζόντια

1. Συνώνυμο της λέξης *καινούριος*.
2. Συνώνυμο της λέξης *εμφανίζομαι*.
3. Συνώνυμο της λέξης *ακτή*.
4. Συνώνυμο της λέξης *σκεπή*.

Κάθετα

1. Συνώνυμο της λέξης *συντροφιά*.
2. Συνώνυμο της λέξης *δυνατός*.
3. Συνώνυμο της λέξης *αισθάνομαι*.
4. Συνώνυμο της λέξης *κάτοχος*.

Συνώνυμα λέγονται οι λέξεις που έχουν περίπου την ίδια σημασία.

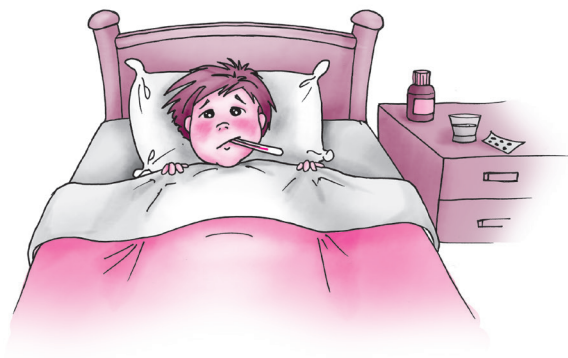
π.χ. *θεόρατος* – *πελώριος*, *καλόψυχος* – *καλόκαρδος*

Πάμε εκδρομή!

✓ Συμπλήρωσε τις καταλήξεις των ρημάτων στο παρακάτω κείμενο.

Σήμερα όλοι οι μαθητές είμαστ— χαρούμενοι γιατί θα πάμε εκδρομή. Τις περισσότερες φορές πηγαίνουμ— στο άλσος του δήμου. Το άλσος βρίσκει— κοντά στο σχολείο μας. Την ημέρα της εκδρομής δεν κάνουμ— μάθημα, αλλά τρέχουμ—, γελάμ— και διασκεδάζουμ—. Όσο εμείς παίζουμ—, οι δάσκαλοι κάθοντ— στα παγκάκια ή κάν— βόλτα μέσα στο άλσος και προσέχ— να μη χτυπήσουμ—. Ποιο παιδί δε χαίρετ— όταν πηγαίν— εκδρομή; Ο μόνος που δε χαίρετ— σήμερα είν— ο Άρης, γιατί έχ— πυρετό και δεν ήρθε στο σχολείο. Ξαπλωμένος στο κρεβάτι, σκέφτετ— τους συμμαθητές του στο άλσος και στενοχωριέτ— που αυτός δεν είν— μαζί τους.

Μην ξεχνάς να βάζεις **-ε** (έψιλον) στο **εμείς** και στο **εσείς**!

Το κρυπόλεξο των... κύριων ονομάτων

✓ Βρες 8 κύρια ονόματα στο παρακάτω κρυπόλεξο και γράψε τα από κάτω.

Τ	Ο	Σ	Ι	Π	Δ	Ε	Κ	Ε	Μ	Β	Ρ	Ι	Ο	Σ	Η	Α
Τ	Ν	Υ	Ο	Ο	Ε	Α	Σ	Δ	Φ	Γ	Η	Ξ	Κ	Λ	Λ	Α
Σ	Η	Ρ	Θ	Π	Υ	Ζ	Χ	Ψ	Ω	Β	Ν	Μ	Λ	Κ	Ξ	Φ
Υ	Π	Τ	Λ	Κ	Τ	Σ	Γ	Η	Κ	Α	Λ	Ι	Κ	Η	Π	Ο
Σ	Υ	Ρ	Α	Α	Ε	Α	Σ	Ζ	Χ	Ψ	Ω	Β	Β	Ν	Μ	Π
Τ	Ρ	Γ	Μ	Π	Ρ	Δ	Α	Ν	Α	Ξ	Ο	Σ	Θ	Κ	Λ	Ε
Ε	Ο	Η	Ι	Χ	Α	Π	Ο	Θ	Υ	Τ	Δ	Σ	Ε	Ρ	Τ	Μ
Λ	Σ	Π	Α	Δ	Α	Σ	Δ	Φ	Γ	Η	Ξ	Κ	Κ	Λ	Σ	Π
Ι	Α	Σ	Φ	Μ	Ψ	Γ	Ε	Ρ	Μ	Α	Ν	Ι	Α	Ξ	Υ	Τ
Ο	Ω	Η	Α	Μ	Δ	Φ	Γ	Η	Ξ	Κ	Λ	Μ	Π	Β	Ω	Η
Σ	Ψ	Θ	Δ	Ν	Ζ	Χ	Ψ	Π	Ο	Ι	Θ	Υ	Τ	Ρ	Ε	Δ

1. _ _ Κ _ _ _ Ρ _ _ _

2. _ Λ _ _ _

3. _ _ Ξ _ _

4. _ _ Ρ _ _ _ Ι _

5. _ Τ _ _ _ _ Σ

6. _ _ Μ _ _

7. Δ _ _ _ _ Ρ _

8. Π _ _ _ _ Η

Η ακροστιχίδα των... κύριων ονομάτων

✓ Συμπλήρωσε την ακροστιχίδα με κύρια ονόματα και στα τετράγωνα θα σχηματιστεί ένα άθλημα που παίζουν συχνά τα παιδιά στο σχολείο.

1. _ _ _ _ **Ι** _ _ _

2. _ _ _ _ _ _ _ _ _ _

3. _ _ _ _ **Λ** _ _ _ _

4. _ _ _ _ _ _ **Β** _ _ _ _ _

5. _ _ _ _ _ _ _ _

6. _ _ _ **Α** _ _ _

7. _ _ _ _ _ _ _ _

1. Ο τρίτος μήνας του χρόνου.
2. Η μέρα της εβδομάδας μετά την Πέμπτη.
3. Ο τέταρτος μήνας του χρόνου.
4. Ο ένατος μήνας του χρόνου.
5. Η μέρα της εβδομάδας μετά το Σάββατο.
6. Το όνομα της χώρας μας.
7. Η μέρα της εβδομάδας μετά την Τρίτη.

Ένα παραμύθι για τα επίθετα

✓ Διάβασε το παραμύθι και υπογράμμισε τα επίθετα.

Η Τίτη, με το λευκό απαλό τρίχωμα και τα μεγάλα μαύρα μάτια, είναι μια κουνελίτσα που ασχολείται συνεχώς με τον εαυτό της. Είναι τόσο περήφανη για τον όμορφο φιόγκο που έχει στο κεφάλι, που τον δείχνει σε όλα τα φιλαράκια της.

– Κανένα σας, λέει, δεν έχει τον δικό μου φιόγκο. Κανένα σας δεν είναι τόσο γλυκό και κομψό όσο εγώ. Κι αμέσως τρέχει να θαυμάσει τον εαυτό της στον καθρέφτη.

Μια μέρα οι φίλοι της αποφάσισαν να της κάνουν μια φάρσα. Έβαλαν στη θέση του καθρέφτη ένα γυαλί κι από πίσω ένα υφασμάτινο κουνελάκι βρόμικο και μαδημένο, χωρίς φιόγκο.

Όταν η Τίτη έφτασε, ένα κουνελάκι τής είπε:

– Τίτη, δε σε βλέπω καλά σήμερα. Τι έπαθε το απαλό σου τρίχωμα; Και τ' αυτάκια σου, τι έπαθαν τ' αυτάκια σου;

– Και τι απέγινε ο όμορφος φιόγκος σου; πρόσθεσε ένα άλλο κουνελάκι.

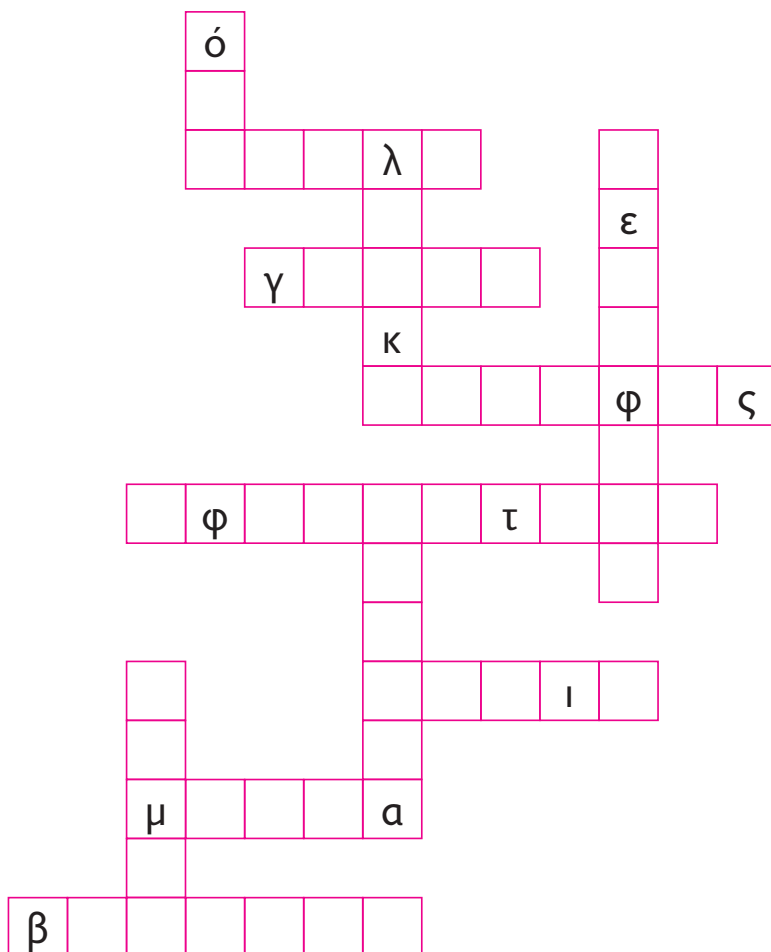
Η Τίτη έτρεξε αμέσως στον καθρέφτη και, όταν αναγνώρισε τον εαυτό της σ' εκείνο το άθλιο κουκλάκι που βρισκόταν πίσω από το γυαλί, έβαλε τα κλάματα.

Και μόνο όταν άκουσε τα γέλια των φίλων της, κατάλαβε η Τίτη τη φάρσα που της σκάρωσαν για να την τιμωρήσουν για τη φαντασία της.

Το κρυπτο-σταυρόλεξο των... επιθέτων

✓ Γράψε τα επίθετα του παραμυθιού στην κατάλληλη θέση μέσα στο σταυρόλεξο, σύμφωνα με τα γράμματα που σου δίνονται.

Επίθετα λέγονται οι λέξεις που συνοδεύουν τα ουσιαστικά και μας δίνουν πληροφορίες γι' αυτά.

π.χ. παιδική ομάδα, χοντρά κλαδιά